

Odborný slovníček použitých výrazů

Aldehydy jsou v přírodě velmi běžné uhlovodíky. V rostlinách jsou často v silicích.

Adstringens je léčivo nebo rostlinná látka se stahujícími účinky, místně zužující cévy a snižující vyměšování (sekreci). Adstringencia způsobují srážení (tríslení) bílkovin. Používají se místně pro zklidnění a urychlení hojení kůže a sliznic. Působí rovněž proti průjmu.

Alkaloidy představují velkou skupinu zásaditých organických sloučenin, které se tvoří při přeměně aminokyselin. Převážná většina alkaloidů je obsažena v rostlinách a plní také obrannou funkci. Mají značné biologické účinky na živočichy v podobě jedů, psychoaktivních látek a léků. Používání vysoce alkaloidních rostlin nepatří do lidového léčitelství a je vyhrazeno pouze odborníkům, jelikož z mnoha objektivních důvodů nelze přesně stanovit množství použité rostlinné látky s obsahem alkaloidů. Mezi alkaloidy najdeme nejprudší rostlinné jedy.

Antirevmatikum je léčivo nebo rostlinná látka působící proti revmatismu.

Antitumorikum (antitumorózní) je látka působící proti tvorbě nádorů.

Estery jsou deriváty (odvozeniny) karboxylových kyselin. Jedná se o organické sloučeniny.

Destilace (parní destilace) jedná se o jeden ze způsobů extrakce esenciálních olejů z rostlinného materiálu. Při parní destilaci se používá nízká teplota, při které vodní pára cirkuluje pod tlakem přes rostlinný materiál. Nasycené páry olejem poté přecházejí do chladiče, ve kterém tyto páry zkondenzují na kapalinu (směs oleje a vody). Olej se od vody oddělí pomocí separace.

Diaforetikum (diaforetika, antipyretikum) je látka vyvolávající pocení.

Diuretikum (diuretika) je léčivo nebo rostlinná látka zvyšující vylučování moči a tím snižuje množství vody v těle. Úbytek vody způsobuje snížení krevního tlaku.

Esenciální olej (éterický olej) je extrakt z rostlin získávaný destilací. Viz silice.

Expektorans (expektorancia) je látka, která podporuje uvolnění a odstranění hlehu z dýchací soustavy a usnadňuje vykašlávání. Expektorancia dělíme dle vlastností na mukolytika, sekretolytika a sekretomotorika.

Extrakce je metoda zajišťující přechod vlastností pevných látek do kapalných. Příkladem může být luhování pevných látek v podobě rostlinného materiálu v rozpouštědle. Rozpouštědlem může být voda, olej, líh apod. Luhování za studena se nazývá macerace, příkladem této metody jsou olejové maceráty, o kterých pojednává tato kniha. Digesce je luhování v horkých kapalinách, kterou vidíme například u přípravy čaje nebo kávy. Enfleuráž je název z francouzštiny pro extrakční metodu k získávání vonných látek z květin v kosmetickém průmyslu.

Farmakobotanika se zabývá poznatky z botaniky, které využívá ve farmacii.

Fenoly je skupina aromatických chemických sloučenin, které jsou obdobou alkoholů. Většinou mají charakteristický zápach. Nejjednodušším členem této skupiny je fenol (C_6H_5OH) neboli kyselina karbolová (hydroxybenzen, karbol, benzenol).

Flavonoidy (bioflavonoidy, vitamín P) jsou chemické sloučeniny obsažené v rostlinách, které plní celou řadu funkcí jako je obrana nebo zbarvení rostlin. Jedná se o tisíce druhů chemických sloučenin, jako jsou flavonoly, flavony, katechiny, flavanony, antokyanidiny a isoflavonoidy. Nadřazenou skupinou flavonoidů jsou fenylypropanoidy (polyfenoly). Některé flavonoidy v ostružinách a malinách patří mezi nejsilnější antioxidanty.